

८५
२०

अथ

१५
२०

ग्रन्थनामः-	वेदान्तसूत्राणि	
कृतनामः-	वेदान्तसः	
विषयः-	वेदान्त	

Vedanta Sutran

४५५

(२५)

इति.

वेदान्तसूत्राणि
व्यासप्रणीतानि

95

20

आ.स.
५१

श्रीगणेशायनमः॥ अर्थातो ब्रह्मजिज्ञासा १ जन्माद्यस्य पतेः २ शस्त्रपुनित्वात् ३ तत्तु सप्तमं न्या
त ४ ईहते नीशब्द गौराभ्येनात्मशब्दात् तन्निष्पन्नमोक्षोपदेशाद्देयत्वावचनाच्च॥ स्वाप्ययात् गति
सामान्यात्। श्रुतत्वाच्च। आनन्दमपोभ्यामात्। विकारशब्दान्नेति चेन्न प्राचुर्यात् तदेतु व्यपदेशा
च्च मां त्रवर्त्मिकमेव च जीयते नेतरोनुपपत्तेः। भेदव्यपदेशाच्च कामाच्च नानुमानापेक्ष। अस्मिन्न
स्य चतुर्धोगांशसि। अतस्तद्वर्मेपदेशात्। भेदव्यपदेशाच्चान्यः आकाशस्तद्धिगेत ८ अतए
व प्राणाः राज्योतिश्चरणभिधानात्॥ छंदोभिधानान्नेति चेन्न तथा चेतोर्धरा निमदात्तथा हि दर्शनं।
भूतादिपादव्यपदेशोपपत्तेः उवा उपदेशाद्भेदान्नेति चेन्नो भयस्मिन्नप्यविरोधात्। त्राणास्तथा लुगमात्।
नवक्तुरात्मोपदेशादिति चेदध्यात्मसंबन्धभ्रमाद्यस्मिन्। शास्त्रदृष्ट्या तत्पदेशो वा मदेव वत्॥ जीवमुख

राम०
५१

वे.सूत्र
५२

चैत्रतथा दध्युपदेशादसंभवात्पुरुषमपि चैनमधीपतेत अएव न देवता भूते च साक्षादप्यविरोधं जैमिनिः
अभिधेयत्वेरित्याश्रयस्य अनुसृत्ये वादरिः। संपत्तेरिति जैमिनिस्तथा हि दर्शयति। आमनेति चैनमस्मि
न्। इति द्वितीयः पादः शुभवाद्यापतने स्वशब्दात् १ मुक्तो यस्य व्यपदेशात्। नानुमानिकमंतच्छब्दात्।
प्राणान् च। तदेव व्यपदेशात्। प्रकरणात् स्थित्यपेक्षना भां च भ्रमासंप्रसारदध्युपदेशात्। धर्मेपपत्तेश्च
अक्षरसंबन्धोत्पत्तेः सा च प्रशासवात्। अन्यभावव्यावृत्तेश्च। इति तत्कर्म व्यपदेशात्। दूरउत्तरेभ्यः
गतिशब्दाभावात्पाहिदृष्टं लिङं च धत्तेभ्यश्च हि मोक्षस्य स्मिन्नपलब्धेः प्राप्ते दृष्टव्य इतरपरा मश इति चेन्नो संभ
वात् उत्तराच्चेदा विभक्त्या न पस्तु अन्यार्थस्य परामर्शः। अल्पश्रुतिरिति चेत्तदुक्तं अनुकृतेस्तस्य वा। तत्र
पि स्मर्यते शब्दादेव प्रमितः। हृद्यपेक्षया तु मनुष्याधिकारित्वात् तदुपपत्तिर्वादाय प्राणाः संभवात् ८ विरो

राम०
५२

प्राणातिगात्रेति चेन्नोपासात्रे विधादाश्रितत्वादित्योगात् इति प्रथमचरणाः सर्वत्र प्रसिद्धे
 पदेशात् १ विवक्षितगुणोपपत्तेश्च २ अनुपपत्तेश्च न शरीरः ३ कर्मकर्तृव्यपदेशाच्च शब्दविशेषात् ४ स्म
 तेष्व ५ अर्भकौ क स्वात्त छपदेशाच्च नेति चेन्न निचाप्सत्वा देवगोमवच्च संभोगप्राप्तिरिति चेन्न वैशेष्या
 त् ६ अनाचराचरग्रहणात् ७ प्रकरणाच्च गुहाप्रविष्टावात्मानौ हितदर्शनात् विशेषणञ्च ८ अंतर
 उपपत्तेः ९ स्थानादिभेदपदेशाच्च सुखविशिष्टाभिधानाद्देवचक्रतोपनिषद्गुणमिधानाच्च अन्तवस्थि
 तैरसंभवाच्च नेतरः १० अतर्क्यमधि देवादिष्वंतर्द्धमपदेशात् ११ न च स्मार्तमतद्धर्माभिलाषात् १२ शरीरस्यो
 भयेपि हि भेदेनै न मधीयते १३ अदृश्यत्वादिगुणा को धर्मोक्तैः १४ विशेषणभेदव्यपदेशाभ्यां च नेतरो न्योपन्या
 साच्चैवेष्वा नरसाधारताशब्दविशेषात् १५ शब्दादिभ्योतः प्रतिष्ठानात्रेति १६ स्मर्यप्राणमनुमानेष्वा दिति

धः कर्मणि ति चेन्नानेकप्रतिपत्तेर्दर्शनात्। शब्दे इति चेन्नातः प्रभवान्प्रत्यक्षानुमानाभ्यां अतए
वचनित्वे समाननामन्यपत्वाच्चातन्नावप्यविरोधे दर्शनात्स्मृतेष्वमधादिष्वसंभवादनधिकारं
जैमिनिः ज्योतिषिभावाच्च। भावतु बाह्यामरगोतिरिच्युपस्पतदनारप्रवरात्तस्य

केसव
५४

चनत्तरादिवत्। अभ्युपगमे पार्थभावात्पुरुषाश्मवदिति धेनयापि अंगित्वानुपपत्तेः अन्यथा
नुमितौ च तत्शक्तिविशेषात्। विमतिषेधाच्च। समं जसमहदीर्घवृद्धाक्रस्वपरिमंडलाभ्यां २ उभयथा
पिनकर्म तत्सदभावः ३ समवायाभ्युपगमसाप्यादनवस्थितो नित्यमेव च भावात्तथादिमत्वाच्चविष
ययोर्दर्शनात् उभयथाचदोषात् अपरिग्रहाच्चातन्मनपेक्षसमुदाय उभयहेतुके पितरप्राप्तिः
४ इतरतरमत्यमत्वादिति चेन्नोत्पत्तिमात्रनिमित्तत्वात् उत्तरोत्पादे च पूर्वनिरोधारा असति प्रतिज्ञोप
धौ योगपथमन्यथाप्रतिसंख्याप्रतिसंख्यानिरोधाप्राप्तिरविच्छेदात् उभयथाचदोषात् आकाशे वा
विशेषात् अनुस्मृतेष्वनासतोद्भूतत्वात्। उदासीनानामपि चेवसिद्धिः नाभाव उपलब्धेः ५ वैधर्म्याच्च
नस्वप्नादिवत्। तभावोपलब्धेः। शक्तत्वाच्च सर्वथा नुपपत्तेः अनेकस्मिन् संभवात्। ६ एववात्मा

तो २

राम
५४

ह्येकवर् ५ तदनन्त्यन्वमरंभराशकादिभ्यः ६ भावेवोपत्ववेः। सत्त्वाच्चावरस्य असह्यपदेशान्नेति
 चेन्नधर्मतरेण वाक्यशेषात्। युक्तेः शक्यताश्च परवच्चपप्यत्वात् प्राणादि रत्यपदेशादितकारणादिहो
 यप्रसक्तिः ७ अधिकंतुभेदतिर्देशात् अस्माद्विद्यतदनुपपत्तिः। ८ पसंहारदर्शनात्नेति चेन्न हीर
 वद्धि ८ देवादिबदपि लोके। कृतप्रसक्तिर्निरवयवत्वशब्दकोपो वा ९ श्रुतेस्तु शब्दमूलत्वात्। आ
 त्मनि चैवं विवित्राश्च हि स्य पदं दोषाच्च सर्वोपतावतदशनात् १० विकरणात्वात्नेति चेत्तदुक्तं न प्रयोजन
 कत्वात्। ११ लोकवत्तुलीलाकैवल्यं वैष्णव्यैर्बुरायेन सापेक्षत्वात्तथा हि दर्शयति। न कर्मविभागादि
 ति चेन्नानादित्वात्। उपपद्यते वाप्युपलभ्यते च सर्वधर्मोपपत्तेश्च १२ इति द्वितीयस्य प्रथमः। खन
 नुपपत्तेश्च नानुमाने प्रवृत्तेश्च यमोववचेतत्रापि व्यतिरेकानवस्थितेश्चानवकत्वात्। अन्यत्राभावात्

वे.सत्र
 ५५

तेर्नित्यत्वाच्चात्मा ११ सोतएव १२ उत्क्रांतिगत्यागतीनां १३ स्वात्मना चोत्तरयोः नाशुतरधुत्तेरिति
 नेतराधिकारस्त्वशब्देनाभावात्। अविरोधेन नवत्। अवस्थिति वैशेष्यादिति चेत्त्रा। भुपगमादुदिकि
 गुणादालोकवत्। व्यतिरेको मेधवत्पावदात्मभावित्वाच्च न दोषस्तदर्शनात्पुस्त्वादिवत्तस्य स तौभि
 व्यक्तियोगात्तनित्योपलब्धनुपलब्धिप्रसंगो न्यतरनियमावात्यथाकर्तृशास्त्रार्थद्वित्वात् १४ विहा
 रोपदेशात् उपादानात् व्यपदेशाच्च क्रियायान्वेन्निर्देशविपर्ययः उपलब्धिवदनियमः शक्तिविपर्यय
 त्समाध्यभावाच्च यथावत्तत्त्वोभयथा १५ परातुतच्छ्रुतेः १६ अंशो नानाव्यपदेशादः न्यथावा
 पिदाशक्तिवादित्वमधीयतएके १७ मन्त्रवर्त्मान् अपि समर्पते प्रकाशादिवन्नेव परः स्मरति वा अ
 नुशापरिहारो देहसंबंधाज्जातिरादिवत् असंततेश्च व्यतिरेकः। आभासएव च अदृष्टानियमात्। अ

राम
 ५५

कात्स्न्येन च यथायादप्यविरोधो विकारादिभ्यः अन्तःस्थितेश्चो भयनित्यत्वादविशेषः यत्पुरमा
 मंजसात् ११ संबंधानुपपत्तेश्च अधिष्ठानानुपपत्तेश्च कारणावच्छेदमोगादिभ्यः अंतवत्त्वमसर्व
 जतावा उत्पत्त्यसंभवात् न च कर्तुः करणविज्ञानादिभावेनातदप्रतिषेधाच्च। इति द्वितीयाध्याय
 स्य द्वितीयः पादः। न विषयद्वयुत्ते १ अस्तितुगोणसंभवात् शब्दाच्च स्याच्चैकस्य वस्त्वशब्दवत्। प्र
 तिज्ञाहानिरप्यतिरेकात् शब्देभ्यः। यावदधिकारतुविभागे लोकवत्। एतेन मात्रिष्यवा व्याख्यातः।
 २ असंभवस्तु सतो नुपपत्तेः ३ तेजोतत्तयाद्याह। ४ आपः ५ पृथिव्यधिकाररूपशब्दोत्तरेभ्यः। ६ तेद
 मिध्यानादेव तु तत्त्विकात्सः ७ विपर्ययेरातुक्रमोत्तरेभ्यः ८ पृथिव्यधिकाररूपशब्दोत्तरेभ्यः। ९ तेद
 दिति चेन्नाविशेषात् ८ चराचरव्याप्यसुखास्तद्व्यपदेशोभाक्तदावभातित्वात् १० नास्माच्च

चे. स. न.
 ५६

रागसिति चेन्न ता एव तद्युपपत्तेः। अश्रुतत्वादिति चेन्नेषादिकारिणां मतीतेः भाक्तं वनात्मविज्ञानतया हि द
 शयितिकृतात्पयेनुशयवान् स्वस्मृतिभ्यां पथे तमनेवं च वरागदिति चेन्नोपलक्षणात्थे तिकास्मृतिनिः। आ
 मपि च श्रुतं संप्रमनेन नु भयेरेषामा रो हारो होतुः। तिदर्शनास्मरंति च अपि च समतत्रापि च तद्यापागद
 विरोधः। विद्याकर्मणोरिति तु प्रकृतत्वात् न तृतीये तथो लब्धेः स्मर्यतेपि च लोके दर्शनाच्च तृतीयशब्दा
 वरोधः। स शोकजस्वसाभा व्यापनिरूपपत्तेः ४ नातिविरेगाविशेषात्। ५ अस्याधिष्ठिते पूर्ववदभिलषात्
 अश्रुदमिति चेन्न शब्दारेतः सिगोणोपयोगेः शरीरं। इति तृतीयाध्यायस्य प्रथमः पादः। सध्ये सधित
 हृदि १ निमीता एवेके प्रजादयः मायामात्रतुकात्स्न्येनानभि व्यक्तस्वरूपत्वात् सत्त्वकमिच्छादिश्रुतेराव
 द्दते च तद्विदः। पराभिधानात्तुतिरेहिततो ह्यसंबंधविपर्ययो देहयोगादसोपितदभावो नातीश्रुतश्च

राम ठ

५६

भिसंध्यादिष्वपि चैव प्रदेशादिति चेन्न तर्भावात् । इति द्वितीयाध्यायस्य तृतीयः पादः । तथा प्राणाः
 १ गौरासंभवात् तत्प्राकृष्टुतेऽनुत्तरकलाक्षः सप्तगते विशेषितत्वाच्च । २ रुक्तादयमुस्थितेते
 नैवं । अरावश्च ३ अरेष्ट ४ नवायुक्रिये यथगुणदेशात् । ५ चक्षुरादिवत्तु तसहशिष्यादिभ्यः ।
 अकरात्वाच्च न दोषस्तथा हि दर्शयति । यच्च हतिर्मनो वक्ष्यपदिश्यते । अरावश्च ६ ज्योतिराद्यधिष्या
 न तु तदामननात् प्रवचनाशब्दात् तस्य च निमित्तात् । तद्विषया शिवायदेशाद् न्यत्र प्रेषात् मेष्टु
 तेः वैलक्षण्याच्च सजा मूर्तिस्तु त्रिवर्तुत्तु उपदेशात् । मासादिभ्यो मप्याशब्दमितरयोश्च
 वैशेष्यात्तु तदाह सदाह । इति द्वितीयाध्यायः । तदन्तरप्रतिपत्तौ रहसिपरिधक्तः प्रप्नु निरुपणाभा
 १२ आत्मकत्वात्तु भयस्वात् । प्राणगतेऽप्यग्रादि गतिश्रुतिरिति चेन्न भाक्तत्वात् । प्रथमेऽप्यव

४

वे. स. त्र.
 ५७

अनेनैव सर्वगतत्वं मापुधामशब्दादिभ्यः । फलमतु उपपत्तेः । श्रुतत्वाच्च धर्मजैर्मिनिरतः
 वपर्वतु वादरापणो हेतु उपदेशात् इति द्वितीयः पादः । सर्ववेदं प्रत्ययं चोदनाद्यविशेषात् भेदाच्चेति
 चैत्रैकस्यामपि स्वाध्यायस्य तथात्वे न हि समाचारे च्छधिकारासवच्च तन्निमित्तमदर्शयति व असंहा
 रोर्था भेदादि विशेषवत्समा नेच अन्यथा त्वे शब्दादि ति चेन्नाविशेषात् नवा प्रकरणा भेदात्परो
 वरीयस्त्वादिवत् संज्ञातश्चेत्तु तदपि व्याप्तेऽप्यमंजसं सर्वा नेदा ह्यत्रे मेऽनंदा ह्ययं प्रधा
 नस्य । प्रियशिरस्त्वा प्राप्तिरुपवयापच मोहिभेदे । इतरे त्वर्थसामान्यात् । आध्यानाय प्रयोजनाभा
 वात् आत्मशब्दाच्च आत्मगृहीतिरितरवदुत्तरात् । अन्वयादिति चेत्स्मृत्तवधारणात् कारिकाया
 दपूर्वसमान एव चा भेदात् संबन्धादेव मन्त्रा पितवा विशेषात् दर्शयति च संभति द्युव्यास्यपि

राम०
 ५७

तेरात्मनि च १ अतः प्रबोधोऽस्मान्मयवतु कर्मानुसृतिशब्दविधिः २ मुग्धेर्धसंपत्तिः परिशेषात्
 ४ नस्यानतोपि परस्याभ्युपनिगं सर्वत्राहिनभेदादिति चेन्न प्रत्येकमस्त्वद्वचनात् अपि चैव मे के अ
 नूपदेवहितप्रधानतात्प्रकाशवच्चैष्यर्थात् आह चेतन्मात्रं दर्शयति च यो अपि स्मर्यते अ
 तएव चोपमासूर्यकादिवत् अवुदग्रहणात् न तथा त्वद्विद्वांसभक्तमतमविदुभयसामं जस्य
 एवं दर्शनस्य प्रकृतैतावत्तद्विप्रतिषेधजित्तोत्रवीति च भयः ६ तद्व्यक्तमाह अस्मिन्साधने प्रत्येक
 नुमानाभ्यां प्रकाशादिवच्चैषेण प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात् अतो न तेन तथा हि लिङ्गं उभयपदे
 शात्वहिते इलवर प्रकाशाश्रयवस्तु जस्तात्पर्ववदाप्रतिषेधाच्च परमतः सेरन्मानसवधभेदस्य
 परेशाभ्यां १ सामान्यानुबुद्ध्या पादवत्स्थानविशेषात्प्रकाशादिक उपपत्तेश्च तयोत्पत्तिवैधाय
 या

वे. सूत्र
 ५८

त्रप्रवृत्तेः श्रवणाध्ययनार्थप्रतिषेधात्स्मृतेष्वंकपनात् ज्योतिर्दर्शनात् ११ आकाशोऽप्यतिरत्या
 दिव्यपदेशात् १२ सुष्ठुपुत्क्रान्तोर्भेदेन १३ यत्पादिशब्देभ्यः इति तृतीयः पादः ॥ अनुमानिकम
 प्येके धामिति चेन्न शरीररूपकविन्यस्तर्हीतेर्दर्शयति वस्तुतु तदहंत्वात् तदधीनदर्थवरत्तय
 त्वावचनाच्च वदतीति चेन्न मा ज्ञोहि प्रकरणात् त्रयाराणामेव चैव नुपन्मासः यन्महद्वच्चमसव
 दविशेषात् ज्योतिरुपक्रमात्तु तथा ह्यधीयते एके कल्पनोपदेशाच्च मध्यादिवदविरोधः न संख्या
 पसंगहादपि नानाभावादतिरेकाच्च ३ आराद्यो वाक्यशेषात् ज्योतिषे केषामसत्यत्वे कारणात्
 नचाकाशादिषु यथा व्यर्थं दिष्टेः ४ समाकर्षात् जगद्वाचित्वात् जीवमुख्यप्राणलिङ्गान्नेति चे
 त्तद्वारणात् अन्याप्यनुजैमितिः यन्मन्त्राख्यानाभ्यामपि चैव मे के वाक्यान्वयात् प्रतिज्ञासिद्धेर्लिङ्गं ५८

राम०

चातुःपुरुषविद्यायामिव चेतरेषामननाप्रातर्वेधाद्यर्थभेदात्। हानौ तत्पापनशब्दोऽत्रोक्तात्। कु
शाब्दस्तु तु यपगानवत्तदुक्तं सांपरायेतर्त्तव्याभावात्तथा ह्यन्येऽप्येदं तदुभयाविशेषात्। गतेरर्थवत्त्वं
उभयपक्षान्मया हि विरोधः। उभयपक्षस्तत्तद्गुणार्थोपलब्धेर्लोकवत् अनियमः सर्वसामविरोधः। श
ब्दानुमानाभ्यां। यावदधिकारमवस्थितिर्वाधिकारिणां अहंरधिपात्वरोधः सामान्यतद्वाप्यामौ
पसवत्तदुक्तं। इषदामननात् अंतराभूतग्रामवत्स्वात्मनः अन्यथा भेदानुपपत्तेरिति चेन्नोपदेशात्। एव
दिति व्यतिहारो विशिष्येति हीतरवत्। सेवहिसत्पादयः कामादीतरवत्तत्र चोपतनादिभ्यः आद्यादलो
पः। उपास्थिते तस्तद्वचनात्। तन्निर्धारेण नियमस्तदृष्टोपपत्तिवैधः फलश्रवणात्सत्यते हि। ए
रुत्रियत्वगतेश्चोत्तरवेत्रे रथेन लिगात् संस्कारयामर्शात्तदभावाभिलाषाच्चतदभावनिर्धारणे

वे.सूत्र.
५२

श्रीयज्ञेसहकार्येतरविधिः पक्षेरागत्तीर्यतद्वतोविध्यादिवत्तुल्यभावाच्चुगटहिरणोपसंहारः। मोनव
 दितरेषामप्युपदेशात् अनाविः कुर्वन्नन्वयात् ऐहिकमप्रस्तुतप्रतिबंधेन दर्शनात् एवं मुक्तिफलानि
 यमस्तद्वस्यावधत्तेस्तद्वस्यावधत्तेः। इति तृतीयाध्यायः। आवृत्तिरसकंदुषदेशात् लिगाच्च आत्मे
 ति। तत्पगच्छेति ग्राह्येति च न प्रतीकेन हिमः ब्रह्मदृष्टिरुत्कर्षात् आदिन्यादिप्रत्ययान्तेऽप्युपपत्तेः आ
 सीनः संभवात् ध्यानाच्च अवलम्बेचापेक्षस्मरंति च। यत्रैकाग्रता तत्राविशेषात् आश्रयणात्तत्रापि
 हि दृष्टं तदधिगमोत्तरपक्षे ध्यानेषु विनाशौ तद्व्यपदेशात् इतरस्याप्येवमसंख्येषु पाते तु अना
 रब्धकार्ये एव तु ते दवधेः अग्रिहोत्रादितु तत्कार्यापेक्षतः दर्शनात् अतो न्याये केषामुभयोः यदेव विधये
 ति हि भोगेन त्वितरेक्षयित्वा संपद्यते। इति चतुर्थस्य प्रथमः। वाङ्मनसि दर्शनाच्च। अतएव च

रामः

42

पूर्व २

माश्मरय्यः उत्क्रमिष्यत एवं भावादित्योऽुलोमिः अवस्थितेरितिकाशस्तत्र प्रकृतिश्च प्रतिज्ञा
दृष्टान्तानुपरोधात् १७ अभिधोपदेशश्चास्माच्छब्दो मया मन्नात् । आत्मकतेः परिणामादयो निश्चहिर्जा
यते एतेन सर्वे व्याख्याता व्याख्याताः इति चतुर्थचरणाः स्मृत्यनवकाशदोषप्रसंग इति चेन्न त्वस्म
त्पनवकाशदोषप्रसंगात् । इतरेषां चानुपलब्धेः । एतेन योगः प्रत्युक्तः २ न विलैरुणात्वादस्य तथा
त्वे च शब्दात् १३ अभिमानि व्यपदेशस्तु विशेषानुगतिभ्यां दृश्यते तु । असदिति चेन्न प्रतिषेधमात्रत्वा
त् अपीतो तद्वत्प्रसंगादसमजसंनतदृष्टान्तभावात् स्वपरुदोषाच्च तर्काप्रतिष्ठानादप्यन्यथानुमे
यमिति चेदेवमप्यविमोक्तमसंगः । एतेन शिष्टापरिग्रहा अपि व्याख्याता भोक्ता पतेरविभागश्चेत्तस्या
व हि स्तभयथापि स्मृतेराचाराच्च स्वाभिः फलप्रकृतिरित्यात्रेयः आर्त्विज्यमित्योऽुलोमिस्तस्मै हि परि

राम०
६०

म१

सर्वाण्यनुतर्जनः प्राणाऽत्तरात्सोध्यन्तेतदुपगमादिभ्यः भूतेषुतच्छ्रुतेःनेकस्मिन्दर्शयतोहि
समानाचास्तुयक्रमादस्तत्त्वचानुयोष्येतदापीतेःसंसारमपदेशात्संज्ञपरिमाणातश्चतथा
पलहेःनोपमर्देनातः।अस्मेवचोपयतेरूपाप्रतिषेधादितिचेन्नशारीएतस्यष्टोत्थेकेषांस्मर्यते
चतानिपरेतथात्वादविभागोवचनात्तदोकोग्रज्वलनेतत्प्रकाशितद्वारेविद्यासामर्थ्यात्त
च्छेषगत्पनुस्यतिपोगाच्चहादीनुगृहीतःशताधिकयारश्म्यनुसारीनिशितेतिचेन्नसंबंधस्य
वदेहभातित्वाददर्शयतिचअतश्चायनेपिदक्षिणोद्योगिनःप्रतिचस्मर्यतेस्मात्तेचेतेतिचतुर्थध्या
यद्वितीयपादः।अर्चिरदिनात्तत्प्रथितेःवायुमदादविशेषविशेषाभ्यांउतितो धिवरूपाःसंब
धातश्चातिवाहिकास्तद्विगातवेद्युतेनेवतत्तत्त्वच्छ्रुतेःकार्यवादरिरस्यगत्पुपयतेःविशेषितत्वा

पि२

वे.सत्र
६९

वेशस्तथाहिदर्शयतिस्वाप्यसंपत्तोरन्यतरापिहमाविष्कृतं हिजगद्धापारवर्जप्रकरणादसं
निहितत्वाच्चप्रत्यक्षोपदेशादितिचेन्नाधिकारिकसंडलस्थाक्तेःविकारावर्त्तचतथाहि स्थितिमा
हदर्शयतश्चेवंप्रत्यक्षानुमानेसोगमात्रसाम्प्रतिगाच्चअनावृत्तिःशब्दादनावृत्तिःशब्दात्॥
॥ इतिचतुर्थध्यायः ॥ ॥ सुभंभवतु॥ ६९ ॥ ६९ ॥ ६९ ॥ ६९ ॥

राम०
६९

इति

वेदान्तसूत्राणि

व्यासप्रणीतानि

95
20